

Sosialar Søgur

sernám

NÁMSFRØÐILIG OG SÁLARFRØÐILIG
RÁÐGEVING

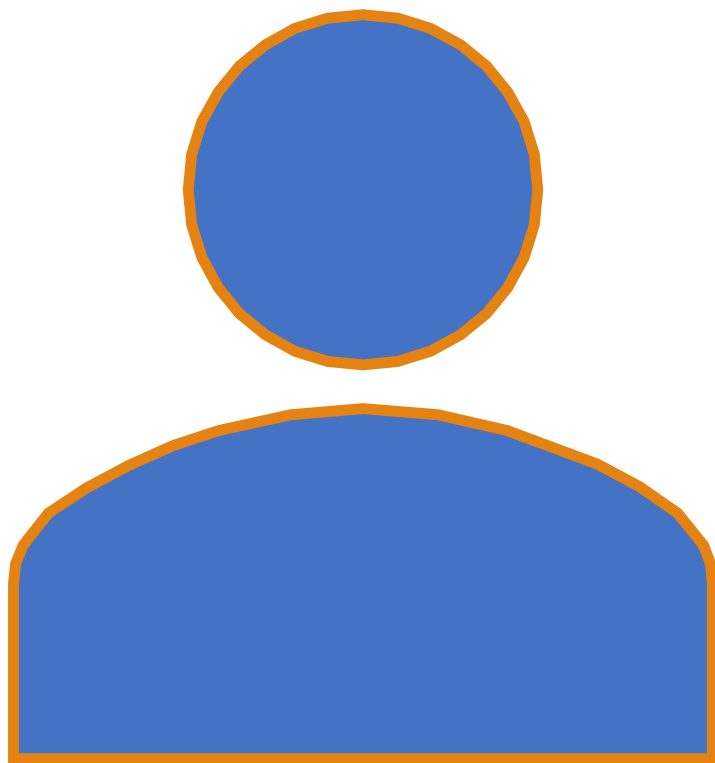
Sosíalar Sögur

Hugskotið aftanfyri sosíalar søgur er ment av Carol Gray.

Carol Gray byrjaði at arbeiða sum lærari, hjá 4 næmingum við autismu, í Jennison Public School, Michigan, í 1976.

Í endanum av 1980'unum fekk Jennison Public School eina játtan frá Challenge Grant (Grant) Michigan Developmental Disabilities Council.

Fyrsta sosíala søgan bleiv skrivað í januar 1991

Hvat
er ein
Sosial
Søga?

Ein sosial søga er ein stutt søga ella frásøgn, sum samlar vitan um ávísar støður, sum taka seg upp í gerandisdegnum, og sum kunnu vera torførar at handfara hjá næminginum við autismu.

Ígjøgnum sosialar søgur kann man “geva” næmingunum við autismu nýggjan kunnleikan, nýggj perspektivir og nýggjar strategiir til torførar og fastlæstar støður.

Sosialar Søgur

Sosialar Sögur

Tann sosiala søgan kann hava málsetningar sum:

- at geva atgerðarmøguleikar (handlimøguleikar)
- at læra rutinur
- at venja seg til broytingar og blíva trygg/-ur við nýtt umhvørvi og hendingar
- at viðgera trupla atferð so sum angist, aggressivitet og tvangshandlingar
- at økja um sjálvsinnlit og styrkja vinaløg

Hvussu kemur ein í gongd við eina sosiala søgu?

- Eygleið atferðina hjá barninum í tí torføru støðuni
- Tulka støðuna
- Ger eina frágreiðing av støðuni
- Avmarka trupulleikan
- Lýs málið við søguni

Leiðreglur fyri at skriva eina sosiala søgu

- Søgan skal helst skrivast í 1. persóni í nútíð (ella framtíð). Barnið skal helst uppliva seg sjálvan sum høvuðspersón. (Søgan kann tó, um barnið ikki vil vera høvuðspersónur, skrivast í 3.persóni).
- Søgan skal altíð lagast eftir málfatanini hjá barninum. Brúk av sosialum søgum er treytað av, at barnið hevur eina ávísa málfatan.
- Hjá børnum og persónum við avmarkaðari málfatan, verður teksturin stuðlaður við myndum.
- Tann sosiala fatanin skal fremjast á ein jalgan hátt “Eg vil royna” í staðin fyri “Eg vil ikki” ella “Eg má ikki”.
- Taka hædd fyri tann bókstavliga hugsunarháttin og umganga orð sum “altíð” og “aldrin”. Brúka ístaðin orð sum “ofta” ella “onkuntíð”.

Leiðreglur fyri at skriva eina sosiala søgu (framhald)

LÝSANDI SETNINGAR - GREIÐIR FRÁ HVAR HENDINGIN FER FRAM, HVØR ER BLANDAÐUR UPPÍ, HVAT TEY GERA OG HVÍ.

PERSPEKTIVERANDI SETNINGAR - LÝSIR REAKTIÓNIR OG KENSLUR HJÁ BARNINUM OG HJÁ HINUM, SUM ERU INNBLANDAÐ.

STÝRANDI SETNINGAR - FORTELUR BARNINUM, HVAT TAÐ KANN GERA.

KONTROLLERANDI SETNINGAR - STUÐLAR UNDIR ATFERÐARBROYTINGAR, SUM MAN YNSKIR.

HARAFTURAT ER TAÐ EITT GOTT HUGSKOT AT AVTALA EITT TEKIN, FYRI AT MINNA BARNIÐ Á AVTALUNA.

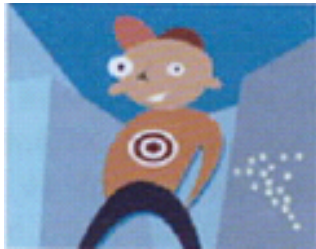
TÁ IÐ MAN SKRIVAR EINA SOSIALA SØGU, SKAL MAN HÆGST HAVA EIN STÝRANDI OG MØGULIGA EIN KONTROLLERANDI SETNING FYRI HVØRJAR 2 – 5 LÝSANDI OG PERSPEKTIVERANDI SETNINGAR.

sernám

NÁMSFRØÐILIG OG SÁLARFRØÐILIG
RÁÐGEVING

Fara til ein vaksnan

Eg eiti Kári. Eg eri 10 ár.
Eg búgvi í Bø.
Eg búgvi saman við
mammu, babba og míni
lítlu systir.
Eg gangi í 3. fl. Í Bíggjar
skúla.

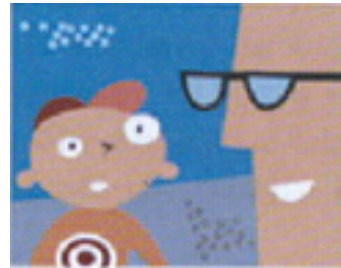
Onkuntíð slái eg
Tummas, tá ið eg
gerist óður og argur.

Tummas gerst ógvuliga
keddur og grætur, tá ið eg
slái hann. Hann grætur, tí
hann fær ilt, men eisini tí,
at hann ikki veit, hví eg
slái.

Hinir næmingarnir blíva
bangnir og halda ikki, at
tað er OK, tá ið eg slái
Tummas. So tíma tey ikki
at spæla við meg.

Tá ið eg gerist óður ella
argur og havi hug at sláa
Tummas, vil eg royna at
fara til ein vaksnan, so at
hon ella hann kann tosa við
meg, um hvussu eg havi
tað.

Tá ið eg havi lært at fara til ein
vaksnan, tá ið eg gerist óður ella
argur, komi eg ikki til at sláa
Tummas. Tað merkir, at hini
børnini heldur ikki eru bangin fyri
mær. So kunnu vit øll spæla
saman – øll somul.

Rætta hondina upp

Eg eiti Marius.
Eg eri 12 ár.
Eg búgvi á Skála.

Eg gangi í 5.fl. í Skála skúla.
Í flokkinum hjá mær ganga 17 börn.

Ofta er nógvur larmur í stovuni
hjá okkum. Hetta kemst av, at
tað eru nøkur børn, sum órógva
í tímunum.

Ofta eri eg ein av teimum, sum órógvi
í tímunum. Eg havi lyndi til at tosa nógv.
Onkuntíð hevur tað, sum eg tosi um,
einki við undirvísingina at gera.
Hetta órógvar undirvísingina.

Tá ið tað er nógvur ófriður í tímunum,
fáa lærararnir ikki lært okkum alt tað,
sum teir ynskja at læra okkum.
Fleiri av næmingunum, irriterast inná
meg, tá ið eg órógvi undirvísingina
Tað er keðiligt.

Um eg ynski at siga okkurt í tímunum,
vil eg royna at minnst til at
rætta hondina upp, og bíða inntil lærarin
spyr, hvat eg ynskja at siga.

Tá ið eg havi lært at rætta hondina upp
fáa lærararnir lært okkum alt tað, sum
teir ynskja at læra okkum. So vera hinir
næmingarnir ikki irriteraðir inná meg.
Tað er gott.

Eg eiti ____ og eg eri 7 ár og gangi í _____ skúla. Tá tað er fastalávint, gera vit ofta nøkur onnur ting í skúlanum enn vanlig. Tá kann eg blíva eitt sindur bangin :-/

Á fastalávint kann man klæða seg út í grýluklæðir og lata seg í ein skort.

Summir skortar eru óhugnaligar, og summir síggja glaðir út. Men aftanfyri skortin er eitt vanlig barn. ☺ Vit sláa tunnu fastalávintsmánadag og dansa føroyskan dans. Mær dámar væl at dansa føroyskan dans. Aftaná fáa vit wienerbreyð og sunkist. Tað dámar mær væl.

Um eg verði bangin, kann eg fara til ein vaksnan og siga tað, og so hjálpa tey mær, og minna meg á, at tað eru vanlig børn aftanfyri skortarnar. ☺

Eg eri í ferð við at læra um fastalávint.

Eg eri í ferð við at læra um fastalávint

Telefonin ringir

Eg eiti Sára.

Mær dæmar væl at spæla spøl saman við mammu.

Onkuntíð ringir telefonin, meðan vit spæla.

Tá ið telefonin ringir, tekur mamma telefonina og tosar við tann, sum ringir. Tað kann hon gott.

Tá ið mamma er liðug við at tosa í telefon, kemur hon aftur at spæla við meg.

